

DE HAARVRIENDELIJKE KAPPER MASTEROPLEIDING

Door oprichtster
Haarvriendelijk.nl en het
netwerk voor
hoofdhuidspecialisten:
'De Haarvriendelijke Kapper'

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 1

1

Klachten en
symptomen

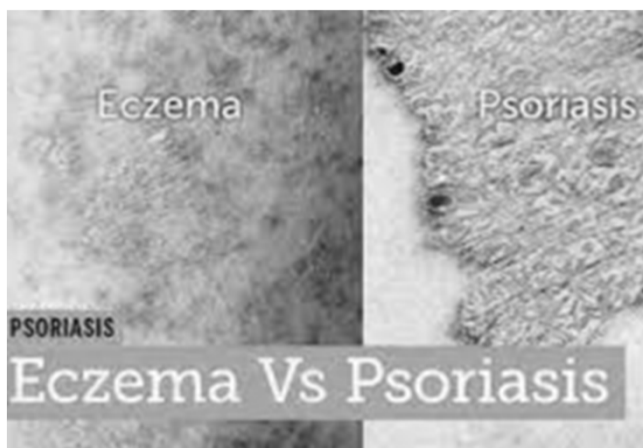
Haarvriendelijk@2018-2022

2

2

Onderwerpen in deze video

- Symptomen atopisch eczeem
- Onderscheiden andere huidziekten
- Verloop van de aandoening
- Atopische – allergische mars
- Atopisch syndroom

Haarvriendelijk@2018-2022

3

3

WELKE KLACHTEN KAN CONSTITUTIONEEL ECZEEM GEVEN?

De eerste verschijnselen van constitutioneel eczeem kunnen al enkele weken na de geboorte optreden, over het algemeen nog voor het einde van het eerste levensjaar

In principe kan de aandoening op iedere leeftijd optreden

Eczeem kan gedurende een betrekkelijk korte periode klachten geven, maar het kan ook chronisch worden, waarbij nagenoeg klachtenvrije perioden afgewisseld worden met perioden waarin het eczeem sterk opspeelt

Gewoonlijk blijven de klachten gedurende enkele jaren bestaan om dan weer te verdwijnen, soms voor altijd

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 4

4

ACUTE EN CHRONISCHE FASE

Bij de klachten van eczeem wordt onderscheid gemaakt tussen een acute en een chronische fase

In de acute fase is de huid rood en vaak gezwollen, ontstaan er soms blaasjes en kan het eczeem 'nattend' zijn

In een chronische fase van eczeem wordt de roodheid minder, de schilfering neemt toe en de huid is droog en verdikt

De huidlijnen worden grover dan normaal, in de stugge en/of droge huid kunnen kloven ontstaan

Beide fases geven veel jeuk

De acute en chronische fasen van eczeem kunnen na elkaar, maar ook tegelijkertijd voorkomen

Het verloop van de aandoening is wisselend: perioden met weinig of geen klachten wisselen af met perioden waarin het eczeem actief is

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 5

5

TWEE STADIA VAN ECZEEM

- Acut eczeem: Met roodheid, zwelling, vochtblaasjes, natten en krabeffecten. Daarna drogen de blaasjes in tot korstjes, gaat de huid schilferen en neemt de roodheid af

- Chronisch eczeem: De roodheid neemt af, de schilfering neemt toe en de huid is wat dikker. De huidlijnen worden grover dan normaal: dit heet lichenificatie. In de stugge en/of droge huid kunnen (pijnlijke) kloven ontstaan

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 6

6

NAT ECZEEM VERSUS DROOG ECZEEM

Vocht met vocht bestrijden > zalf met veel water als basis

Droog eczeem met vet bestrijden > zalf met veel vet als basis

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 7

7

BEELD IS AFHANKELIJK VAN LEEFTIJD

Baby's: 4 weken tot 1 jaar, acuut eczeem, dus nattend eczeem, blaasjes, korstjes, met felle roodheid en veel jeuk, in het gelaat (dauwworm), romp en ledematen

Kinderleeftijd, 1 jr tot 14 jr: gelaat, elleboogplooiën en knieholtes, polsen en enkels: roodheid, bultjes, blaasjes, ook droog, kloofjes, verdikking en vergroving huid (lichenificatie)

Volwassen leeftijd, vanaf 14 jr: chronisch terugkerend eczeem met periodes van rust en verergeringen. Vooral een droge huid, schilferend met vergroving huid (lichenificatie)

<https://www.huidarts.com/huidaandoeningen/atopisch-eczeem-constitutioneel-eczeem/>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022

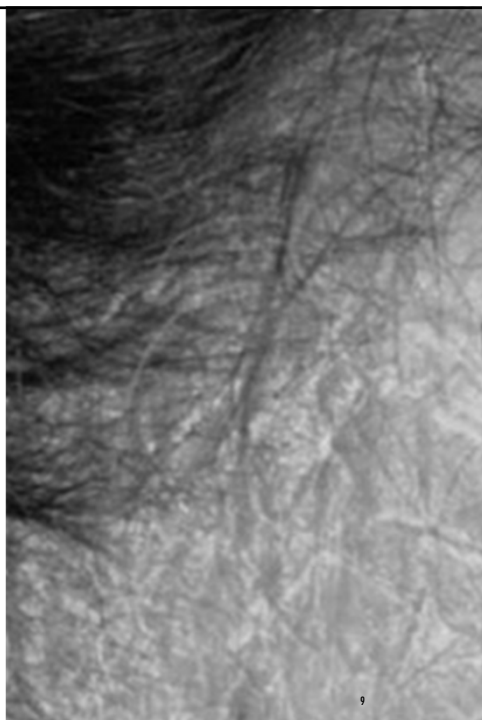
8

8

KENMERKEN ECZEEM

- Onscherpe begrenzing
- Ontstekingsreactie met roodheid, jeuk en schraalheid
- Huid kan gezwollen zijn
- Meer afschilfering
- Soms met kloven
- Bacteriën kunnen de huid infecteren

HAARVRIENDELIJK@2018-2022

9

VASTSTELLEN VAN CONSTITUTIONEEL ECZEEM

Voor het vaststellen of een kind vrijwel zeker constitutioneel eczeem heeft zijn criteria gesteld. Naast het belangrijkste kenmerk jeuk moeten er nog minimaal 3 van de andere criteria aanwezig zijn. Deze criteria zijn:

- Dat er eczeem op bepaalde plaatsen aanwezig is of was, de zogenoemde voorkeursplaatsen, namelijk in de elleboog- en knieplooiën, in de nek of op de wreef
- Het hebben van astma of hooikoorts, of bij kinderen onder de 4 jaar een eerstegraads familielid met astma of hooikoorts
- Een voorgeschiedenis van een droge huid in het afgelopen jaar
- Zichtbaar eczeem hebben in de lichaamsplooiën, of bij kinderen onder de 4 jaar op de wangen, op het voorhoofd en/of de strekzijde van de ledematen
- En bij kinderen ouder dan 4 jaar: dat de aandoening voor het tweede levensjaar is ontstaan

HAARVRIENDELIJK@2018-2022

10

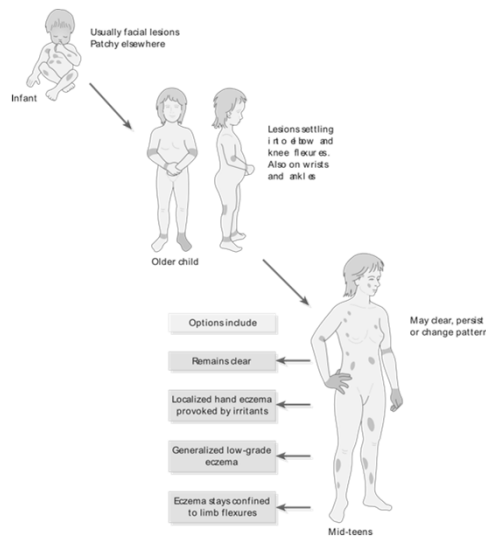
By Madhero88 - Own work, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=14547425>

DE LOKALISATIE VAN HET ECZEEM VERANDERT MET DE LEEFTIJD

Bij kinderen onder de twee jaar zijn meestal het gelaat (het gebied rond de neus en mond blijft vrij) en de behaarde hoofdhuid aangedaan, soms met uitbreiding naar de romp en de strekzijde van de armen en benen

Na het tweede jaar zijn vooral de knieholten, elleboogplooien, polsen en enkels aangedaan

De ernst en de omvang kunnen sterk variëren, klachtenvrije periodes worden vaak afgewisseld met periode van verergering

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 11

11

HET BEELD

- Roodheid en schilfering van de huid en het voorkomen van kleine bultjes
- In de acute fase kunnen blaasjes ontstaan en kan vocht afscheiding optreden
- De gehele huid is droog en kan ruw aanvoelen
- Omdat het eczeem altijd in meer of mindere mate jeukt, zijn vaak krabwondjes aanwezig
- Als het eczeem langere tijd bestaat treedt plaatselijk verruwing en verdikking van de huid op (lichenificatie)

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 12

12

ECZEEM IN DE PLOOIEN

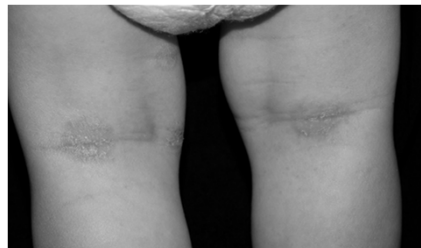
Eczeem zit in de huidplooien

Vaak nattend ook in de huidplooien

Niet symmetrisch zoals bij psoriasis

Foto:

<https://www.huidziekten.nl/afbeeldingen/atopisch-eczeem-1.jpg>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 13

13

DROGE HUID

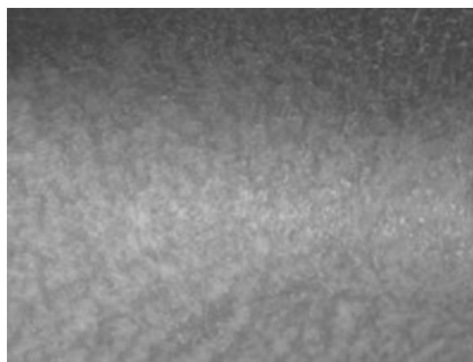
De huid is lek door een niet intacte
huidbarrière

Daardoor verliest de huid veel vocht

Raakt gemakkelijk geïrriteerd door niet-
allergische factoren, bijvoorbeeld
frequent wassen met zeep en andere
ontvettende middelen

Foto:

<https://www.huidziekten.nl/folders/nederlands/atopisch-eczeem.htm>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 14

14

DENNIE-MORGAN SIGN

Dubbele plooi onder de ogen, dubbele onderooglidplooi, die gezwollen is

Kleine horizontale plooien onder de ogen

Wordt gezien bij 25% van de mensen met atopische eczeem

De huid rond de ogen is vaak donker van kleur

Bron:
https://en.wikipedia.org/wiki/Dennie%E2%80%93Morgan_fold

Bron foto: By SplatterGirl - Own work, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=15126575>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 15

15

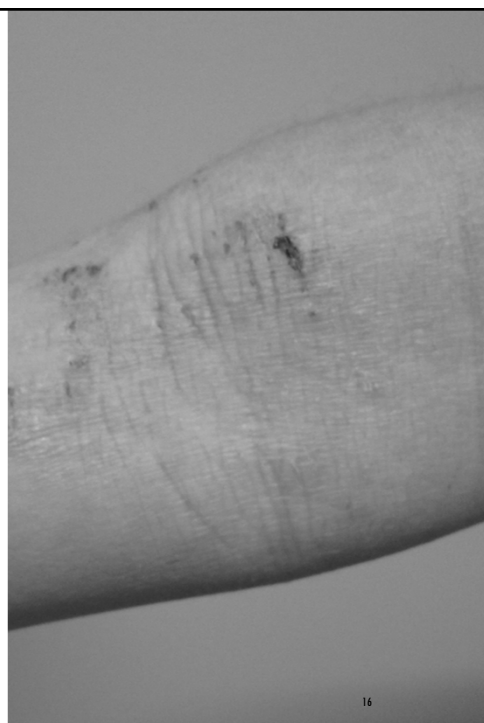
LICHENIFICATIE

Lichenificatie is de beschrijving term voor vergroving van de huid en verdikking van de huid die optreedt door chronisch krabben bij jeuk

Lichenificatie is een van de symptomen van atopisch eczeem

Bij atopisch eczeem wordt lichenificatie vooral gezien in de knieholten, de elleboogsplooiën, de polsen, en soms op de handruggen en voetruggen

Foto: James Heilman, MD, CC BY-SA 3.0
<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>, via Wikimedia Commons

HAARVRIENDELIJK@2018-2022

16

16

AANHECHTING OORLEL

Karakteristieke kloofjes in de
aanhechting van de oorlellen

Dit kan ook nattend eczeem zijn en
worden af en toe

<https://www.davinciclinic.be/aandoeningen/eczeem-bij-kinderen/>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 17

17

WITTE DEMOGRAFIE

Wanneer over de huid gestreken wordt
met de achterkant van een balpen (of
bij krassen of krabben) ontstaat er een
witte streep in plaats van een rode
streep

Dit is een symptoom dat hoort bij
atopisch eczeem, deze streep blijft dan
ook even staan

huidarts.com/huidaandoeningen/atopisch-eczeem-constitutioneel-eczeem/

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 18

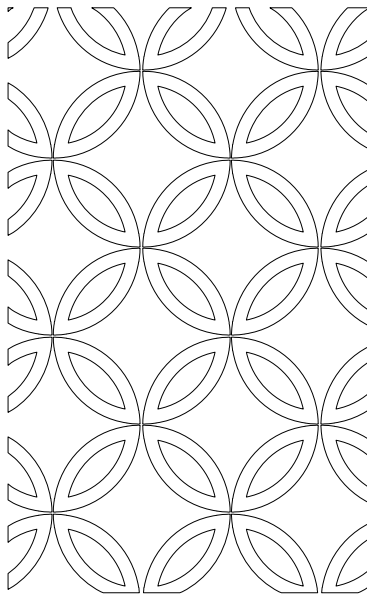
18

PELSMUTSFENOMEEN

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 19

19

ONDERSCHIEDEN VAN ANDERE HUIDZIEKTEN

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 20

20

WELKE ZIEKTEN LIJKEN OP CONSTITUTIONEEL ECZEEM?

Iedere rode schilferende huidaandoening kan op eczeem lijken

Bij kleine kinderen lijkt seborroïsch eczeem soms erg op constitutioneel eczeem

Dit is een aandoening die bij baby's voorkomt en in de volksmond 'berg' heet

Het verschil met constitutioneel eczeem is dat dit geen jeukende aandoening is

Het kan net als constitutioneel eczeem op het behaarde hoofd voorkomen

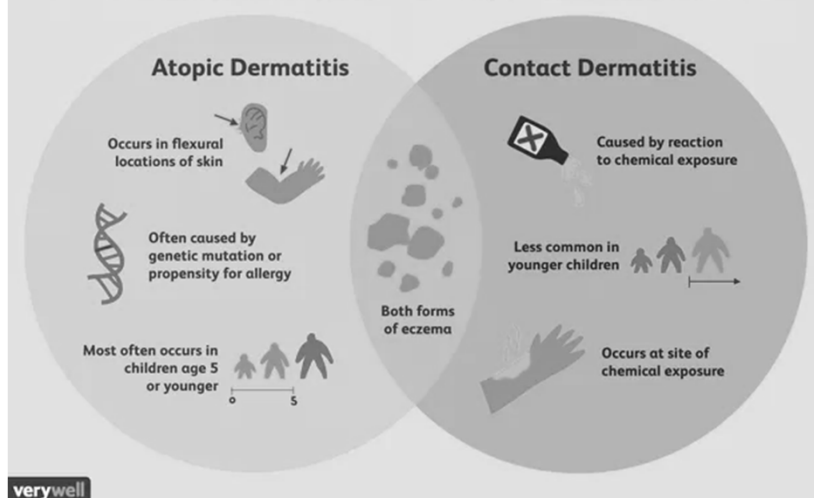
Seborroïsch eczeem komt verder nog in andere lichaamspleoien voor zoals de oksels en de liezen

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 21

21

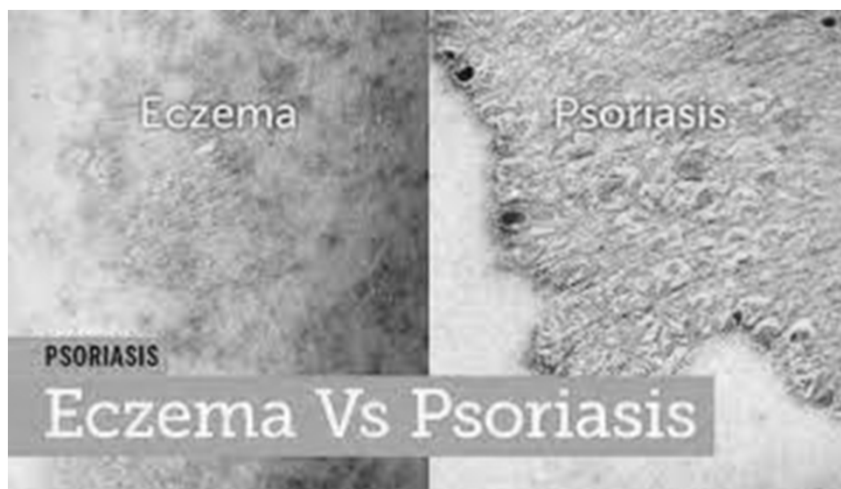
Similarities and Differences Between Atopic and Contact Dermatitis

<https://www.verywellhealth.com/atopic-dermatitis-contact-dermatitis-difference-83219>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 22

22

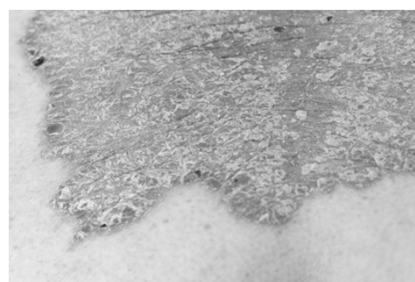
<https://www.mypsoriasissteam.com/resources/eczema-vs-psoriasis-are-they-one-and-the-same>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 23

23

HET VERSCHIL TUSSEN ECZEEM EN PSORIASIS

- De meest voorkomende vorm van psoriasis verschijnt als rode, scherpbegrensde, schilferige plekken op een droge huid met een overliggende zilveren schilfering die kan barsten en bloeden
- Eczeemplekken kunnen er bruinrood of rood uitzien, kunnen puistjes hebben en zijn doorgaans minder duidelijk begrensd
- Eczeem heeft de neiging zich te vormen waar de huid vouwt, in de huidplooiën
- Psoriasis bevindt zich meestal op de buitenste delen van de gewrichten
- Bovendien, hoewel beide aandoeningen een jeukende huid veroorzaken, is de jeuk die gepaard gaat met eczeem vaak extremer en bijna universeel voor mensen met eczeem

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 24

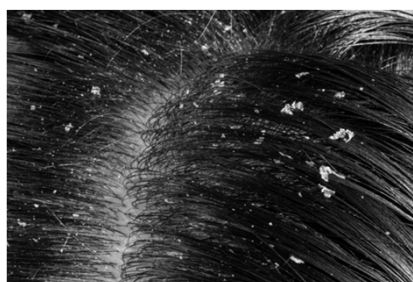
24

PSORIASIS VERSUS ECZEEM OP DE HOOFDHUID

Hoewel zowel psoriasis als eczeem op de hoofdhuid overeenkomsten hebben, zoals jeuk en een roodachtige huid, lijkt eczeem meestal niet zo droog of met zo'n dikke schilferlaag

Daarnaast hebben eczeemschilfers op de hoofdhuid meer een witachtige of geelachtige tint dan de zilverachtige die veel voorkomt bij psoriasis

Ook zijn de schilfers van atopisch eczeem kleiner en zitten ze niet als een plakkaat vast op de hoofdhuid, maar dwarrelen ze meer door het haar

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 25

25

PSORIASIS VERSUS ECZEEM: ONDER DE OPPERVLAKTE

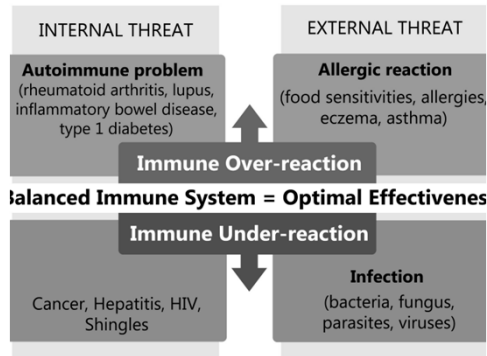
Hoewel de huidsymptomen van psoriasis en eczeem er hetzelfde kunnen uitzien en aanvoelen, zijn de omstandigheden onder het huidoppervlak heel anders

Eczeem is vaak gerelateerd aan allergieën > veel mensen met eczeem hebben ook voedselallergieën, seizoensgebonden allergieën en astma

Psoriasis is een systemische ziekte, wat betekent dat het het hele lichaam aantast

Psoriasis is een auto-immuunziekte, dat is atopisch eczeem niet

A Balanced Immune System

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 26

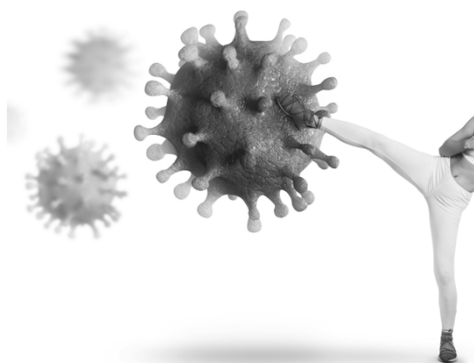
26

INWENDIG – UITWENDIG

Psoriasis is een auto-immuunziekte > Het lichaam valt lichaamseigen materiaal aan

Atopisch eczeem is een huidziekte die zich richt op alles buiten het lichaam, de huid reageert overactief op prikkels van buitenaf

De atopische huid is over de hele lijn altijd gevoelig en wat ontstoken, een psoriasis huid is alleen maar 'ziek' en ontstoken op de aangedane delen op dat moment

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 27

27

IMMUUNSYSTEEM IS BETROKKEN

Eczeem en psoriasis worden veroorzaakt door overactivering van verschillende ontstekingsroutes binnen het immuunsysteem

De oorzaak van psoriasis is, hoewel niet volledig begrepen, een auto-immunreactie waarbij het immuunsysteem reageert op een trigger en veel ontstekingscellen in de huid rekruteert

De oorzaak van eczeem is niet duidelijk, maar men denkt dat het een extreme gevoeligheid is - soms veroorzaakt door een allergie - voor bepaalde uitlokkende stoffen

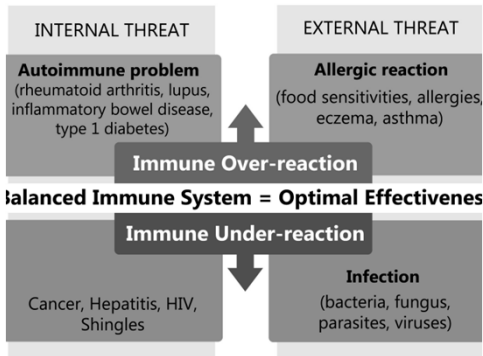
Het kan ook te wijten zijn aan een defect in de eiwitten die de barrière van de huid vormen

Veelvoorkomende triggers voor opflakkingen van eczeem zijn dieren, stoffen, zepen, metalen en bepaalde medicijnen

Psoriasis wordt veroorzaakt wanneer het immuunsysteem zichzelf aanvalt, en eczeem wordt veroorzaakt wanneer het immuunsysteem overdreven reageert op een stof van buitenaf

<https://www.mypsoriasissteam.com/resources/eczema-vs-psoriasis-are-they-one-and-the-same>

A Balanced Immune System

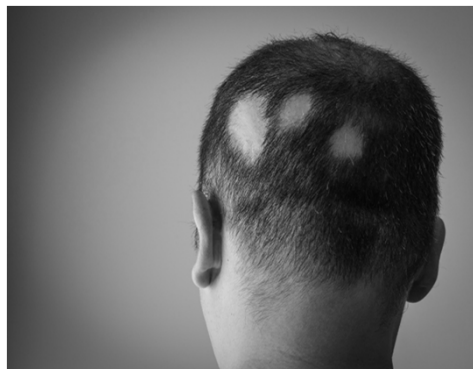
HAARVRIENDELIJK@2018-2022 28

28

ALOPECIA AREATA

Alopecia areata komt twee keer zoveel voor bij mensen met een atopische constitutie

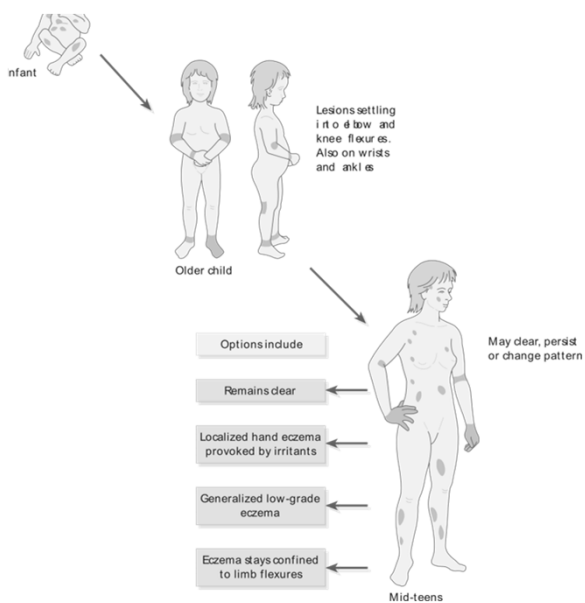
Iemand met atopie heeft dus meer kans om alopecia areata te ontwikkelen

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 29

29

VERLOOP VAN DE AANDOENING

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 30

30

HOE VAAK KOMT CONSTITUTIONEEL ECZEEM VOOR?

In Nederland heeft circa 2,5% van de bevolking constitutioneel eczeem

Daarmee staat de aandoening op de vierde plaats in de top-10 van chronische aandoeningen in Nederland

Bij kinderen is het na astma (ruim 11%) zelfs de belangrijkste chronische aandoening, van de kinderen tot 12 jaar heeft 7,2% constitutioneel eczeem

Het aantal mensen met eczeem schijnt sterk toegenomen te zijn in de afgelopen jaren

De ernst van het eczeem is niet bij iedereen gelijk

Van de ongeveer 400.000 mensen met eczeem in Nederland, heeft 84% mild tot matig eczeem, 14% ernstig eczeem en 2% zeer ernstig eczeem

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 31

31

GENEZING

Tot nu toe is er geen genezing van constitutioneel eczeem, want de (atopische) aanleg is niet te veranderen

Wel bestaan er goede mogelijkheden om het eczeem te behandelen en is het vaak mogelijk om de klachten zoveel mogelijk te verlichten of zelfs te voorkomen

Constitutioneel eczeem kan enkele maanden klachten geven, maar kan ook jaren duren

Bij 30% van de kinderen met eczeem verminderen of verdwijnen de klachten voorgoed rond het 2e levensjaar

Bij nog eens 30% gebeurt dat tussen het 2e en 5e jaar

Een kleine groep (ongeveer 25%) houdt veel langer last van het eczeem en heeft er na zijn twintigste verjaardag nog steeds last van

Maar ook bij hen neemt de ernst van het eczeem meestal af bij het ouder worden

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 32

32

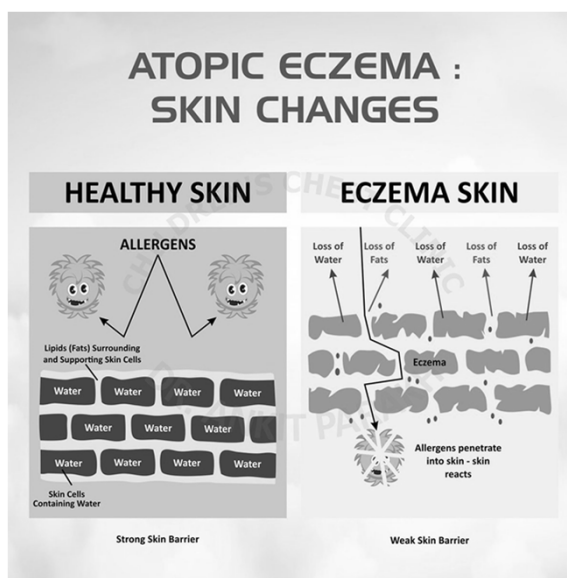

GAAT CONSTITUTIONEEL ECZEEM HELEMAAL OVER?

Constitutioneel eczeem gaat niet over

Het kan periodes wegblijven, maar de naam constitutioneel geeft aan dat het in het in de aanleg zit

Wel is het zo dat 65% van de kinderen op de leeftijd van 12 jaar 'er overheen is gegroeid'

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 33

33

ONTSTAAN VAN ASTMA EN HOOIKOORTS

Ongeveer 30-35% van de kinderen met eczeem krijgt ook astma en meer dan 50% hooikoorts/allergische rinitis

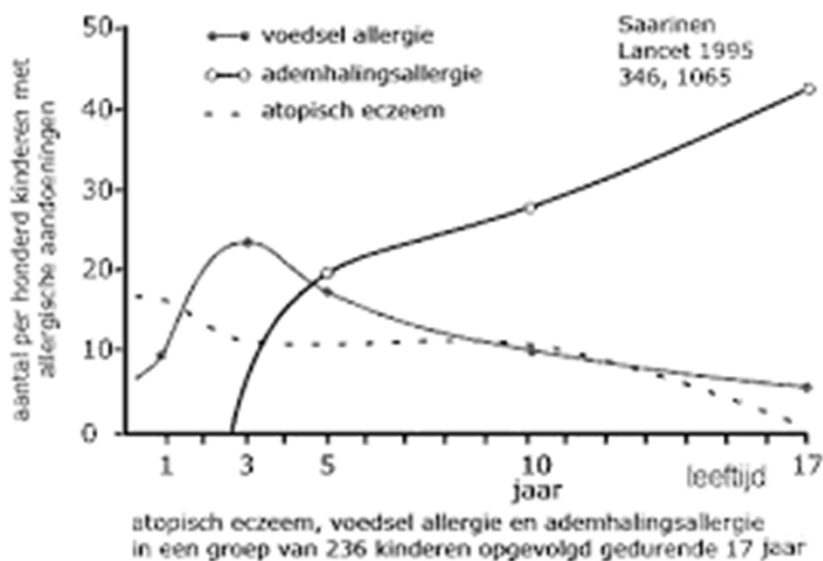

Wanneer er klachten ontstaan die hierbij kunnen passen wordt geadviseerd naar de huisarts te gaan

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 34

34

<https://www.voedselallergie.nl/allergie-en-voeding/76-voedselallergie/wat-is-voedselallergie/631-allergische-mars.html>

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 35

35

ALLERGISCHE MARS

Sommigen noemen dit fenomeen de 'allergische mars', oftewel de opmars van eczeem en voedselallergie naar astma of hooikoorts

Hoe dit precies komt en welke eczeemkinderen ook astma gaan ontwikkelen is niet helemaal duidelijk

Wel is duidelijk dat er een relatie is tussen deze 4: het zijn alle 4 atopische ziektebeelden

Zo ongeveer 30-35% van de kinderen met eczeem krijgt ook astma en ongeveer 50% hooikoorts

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 36

36

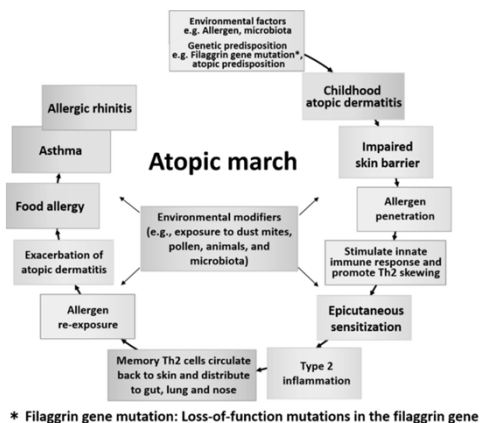
DE ALLERGISCHE MARS

De weinig studies die zijn verricht, komen tot de conclusie dat de stap van eczeem op babyleeftijd naar astma op kindereleeftijd aantoonbaar is bij jongens, maar zich veel minder vaak voordoet bij meisjes

Daarnaast is herhaaldelijk aangetoond dat jongens een groter risico hebben op de ontwikkeling van astma op de kindereleeftijd, wat tijdens de puberteit omdraait naar een toegenomen risico op allergische klachten bij meisjes

Meisjes hebben een hogere zuurgraad op hun huid en een geringere omvang van het stratum corneum (hoornlaag) in de huid en zijn daarmee bevattelijker voor het ontstaan van (niet-allergisch) eczeem dan jongens

De allergische mars > Auteurs: Drs. J.G.M. Rijntjes, Dr. H. de Groot

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 37

37

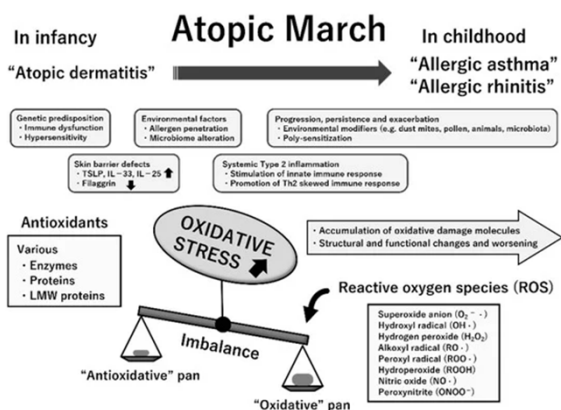
ATOPISCH SYNDROOM: HET HELE PAKKET

Eczeem

Astma

Hooikoorts (allergische rhinitis)

Voedingsallergie

HAARVRIENDELIJK@2018-2022 38

38

Einde van
deze video

- Ga nu verder met de gedeelde bronnen in dit hoofdstuk
- Lees de presentatie en de samenvatting nog eens door
- Vervolg daarna de training met het volgende onderwerp
- Schrijf eventuele vragen direct op en maak de (tussen)toets
- Succes!